

INVENTARISATIE FLORA EN FAUNA VLAGHEIDE EN EERDSE BERGEN

Rugstreepad - jong exemplaar

Vlagheide

Waarom dit rapport?

Het is en was bekend dat het gebied Vlagheide 'op de schop' gaat. De overheden die betrokken zijn bij Vlagheide hadden voor ogen dat het terrein ingezet moest worden voor recreatie. Door middel van "klankbordgroepgesprekken" streeft de overheid ernaar om voeling te houden met de "markt". Natuur is tegenwoordig een marktpartij, en werd uitgenodigd om in een klankbordgroep Vlagheide plaats te nemen.

Al snel werd duidelijk dat wij, de natuurpartijen, meepraatten over iets waarvan wij eigenlijk de inhoud niet kenden. En dus is er toen besloten het gebied te inventariseren.

Het resultaat ziet u hier.

De inventarisaties:

Vanaf het vroege voorjaar tot in de late zomer is het gebied meerdere malen bezocht door leden van IVN Sint Oedenrode, IVN Veghel en NMC Schijndel. Geïnventariseerd zijn vogels, planten, amfibieën en vleermuizen. Er is ook nog geconstateerd dat vooral op de heide veel solitaire bijen en sluipwespen vliegen maar deze zijn niet structureel geïnventariseerd.

Vlagheide, kilometer hok 161-401 en kilometer hok 162-401*:

Het gebied waar dit rapport betrekking op heeft, bestaat uit de Eerdse Bergen, de MOP complexen en de gewezen afvalberg. Bij de planteninventarisatie is ook het dorp Eerde betrokken. Zie ook de gebiedstekening in bijlage 1.

Vlagheide en omgeving zijn opgenomen in het netwerk van Ecologische Verbindings Zones dat vanuit het Groene Woud tot aan de Zuid Willemsvaart loopt.

Geschiedenis van het gebied:

Tot midden van de 19^e eeuw was het hele gebied tussen ruwweg Schijndel, Veghel, Peel en Eindhoven een groot heidegebied met daar tussendoor enkele bossen, beekjes, gehuchten. Zo ook het gebied tussen Veghel, Sint Oedenrode en Schijndel. Herders in die tijd bevochten elkaar om enig voedsel voor hun schapen.

Midden 19^e eeuw nam de bevolkingsaanwas toe en kon men door het gebruik van, eerst nog aangevoerde vogelmest maar later door kunstmest, gronden gaan ontginnen. De ontgonnen grond was, net als nu nog, nodig om de honger te stillen. Het was een tijd van hard werken, weinig of slecht eten en hongersnoden.

Het dekzand dat veel Brabantse grond bedekt heeft de neiging om te verstuiven als het droog is en de wind er vat op krijgt. Zo ook bij Eerde. Pas bewerkte akkers werden door opstuivend zand onder gestoven en de oogst mislukte daardoor maar al te vaak.

Men ging proberen dit te voorkomen door aanleg van stuifzand vastleggende maatregelen zoals de aanleg van singels. Deze singels bestonden uit rijen bomen om het zand vast te leggen en tevens te gebruiken als hakhout.

**De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst Nederland in een aantal kaartbladen ingedeeld die weer onderverdeeld zijn in atlasblokken. Over één atlasblok ligt een gridpatroon van 25 kilometerhokken.*

Bij Eerde gebruikte men echter ook eiken. Als deze enige grootte hadden werden ze gekapt; het hout kon men goed gebruiken. Naast de oorspronkelijke stam zou de eik volgend jaar weer uitschieten. Dit worden stobben genoemd. (zie beide foto's)

De nabij gelegen MOP-complexen werden kort na Wereldoorlog II aangelegd nabij het vliegveld dat hier enige tijd lag.

Vlagheide nu:

Van het grote heidegebied van vóór de 19^e eeuw is nog een klein stukje terug te vinden. Helaas moet de heide stevig concurreren met het pijpenstrootje.

De eikenstobben van de Eerdse Bergen bestaan nog, maar worden bedreigd door o.a. mountain bikers. Het bos bestaat uit gemengd hout met veel naaldbomen.

De MOP-complexen zijn inmiddels afgebroken.

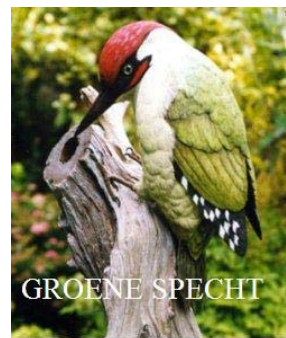
De voormalige stortplaats is grotendeels met grond afgedicht. Het hele gebied wordt nu gekenmerkt door meer of minder steile hellingen waarop schapen en koeien grazen. Op een enkele plaats is er kwel. Over en langs de hellingen loopt een wandelpad.

Resultaten inventarisaties:

- **Vogelinventarisatie:** Er is op vijf punten geteld d.w.z. dat per keer opgeschreven is welke vogels gezien en/of gehoord zijn. Totaal is het gebied acht keer bezocht: drie keer 's morgens, één keer overdag en vier keer vroeg in de avond. Er zijn 64 verschillende soorten genoteerd waarvan 36 soorten als broedvogel zijn aangemerkt.

Gekeken is of de soorten voorkomen op de Rode Lijst van Bedreigde Diersoorten, 2004. De Rode Lijst hanteert acht categorieën* van uitgestorven tot gevoelig. Van de broedvogels worden er drie soorten aangemerkt als gevoelig (huismus, matkop en veldleeuwerik) en drie soorten als kwetsbaar (groene specht, ransuil en wielewaal). Van de soorten die wel gezien zijn maar niet als broedvogel aangemerkt zijn, zijn vermeldenswaardig de ringmus (gevoelig), koekoek en steenuil (kwetsbaar) en velduil (ernstig bedreigd). Zie ook bijlage 2.

- **Zoogdiereninventarisatie:** Deze inventarisatie heeft zich beperkt tot vleermuizen. Het gebied van de voormalige stortplaats is vijf keer bezocht. Het aantal soorten per avond varieerde van twee tot vijf. Aangetroffen zijn: dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, grootoorvleermuis. De vleermuizen vlogen op de geëigende plaatsen, te weten rondom bebouwing en langs de bosranden. Behalve vleermuizen, is er ook een passant vos en egel aangetroffen.

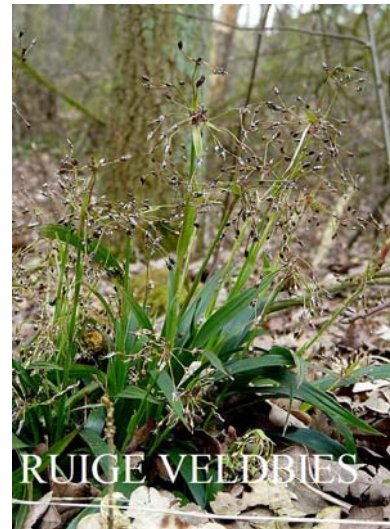
* Categorieën Rode Lijst

Er worden acht categorieën onderscheiden.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

1. *uitgestorven op wereldschaal (UW): maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;*
2. *in het wild uitgestorven op wereldschaal (UWW): maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;*
3. *verdwenen uit Nederland (VN): maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;*
4. *in het wild verdwenen uit Nederland (VNW): maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;*
5. *ernstig bedreigd (EB): zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;*
6. *bedreigd (BE): sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;*
7. *kwetsbaar (KW): matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;*
8. *gevoelig (GE): stabiel of toegenomen maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen maar nog algemeen.*

- **Amfibieëninventarisatie:** In de poelen en sloten van hok 162-401 is begin maart en tweemaal in april geschept. In de waterbassins bij de MOP-complexen zijn geen amfibieën gevonden. In de andere poelen bruine en groene kikkers en kleine watersalamanders. In één poel werden er bij iedere keer scheppen rond de twintig kleine watersalamanders geschept waarvan opvallend veel neotenen (d.w.z. volwassen beesten waarbij de kieuwen nog aanwezig zijn). In een andere poel zijn in augustus jonge rugstreeppadden gevonden.
- **Planteninventarisatie:** twee kilometerhokken (161-401 en 162-401) zijn negen keer in vijf maanden bezocht. Vooral het hok van de Eerdse Bergen (162-401) heeft voor enkele verrassingen gezorgd. De ruige veldbies komt in dit district (FLORON District 19) op nog maar acht andere plaatsen voor en heet dus zeer zeldzaam te zijn voor Oost Brabant. Van bosereprijs is maar één andere vindplaats in dit district. Kruipbrem is een soort van voedselarme droge heides en er is sprake van een reële achteruitgang van de soort. Andere leuke vondsten: bosanemoon, eikvaren, dalkruid, hengel, slanke sleutelbloem, salomonszegel. Het tweede hok, waarin de MOP-complexen en de afgedekte vuilstortplaats vallen, leverden minder spectaculaire soorten op. (zie bijlagen 3 en 4).

Conclusie:

Het gebied onderscheidt zich door verschillende biotopen (bos, heide en kale hellingen) en ook door anciënniteit. Zo is de natuur van de Eerdse Bergen stokoud en van de hellingen piepjong! Al deze factoren zorgen er voor dat er een grote verscheidenheid is in flora en fauna.

De Eerdse Bergen levert botanische verrassingen op die niet onder doen voor het Eckartbos bij Eindhoven dat onder floristen geldt als een driesterrenbos! De heide is een restant van vóór de ontginningen en dient vanuit die optiek gekoesterd te worden. De hellingen met pioniersplanten en veel distels is een eldorado voor putters en andere zaadeters; maar ook voor vogels die muizen op hun menu hebben staan zoals torenvalken, steenuil en ransuil. In de poelen kunnen salamanders en andere amfibieën zich voortplanten en is er genoeg begroeiing om te kunnen overwinteren.

De rugstreeppad is een hoofdstuk apart: volgens de Habitatrichtlijn wordt de rugstreeppad beschermd (Annex-IV soort) door een verbod op het verstoren of vernietigen van genoemde soort en zijn leefgebied. Deze soort is in één poel gevonden maar gezien de aard van dit beestje is het waarschijnlijk dat hij in de toekomst ook verder het gebied in trekt en ook in andere poelen te vinden zal zijn.

Onze wensen:

Als wij het voor het zeggen zouden hebben dan zouden we graag zien dat Vlagheide en de Eerdse Bergen natuurgebied worden. De eikenstobben van de Eerdse Bergen zijn een natuur- en cultuurhistorisch monument van grote waarde en dienen beschermd te worden. Géén agrarische bedrijvigheid of hoogstens kleinschalige akkerbouw met gewassen die herinneren aan de historische context. Bovenop de berg wordt dan een observatiepunt ingericht om vogels te bekijken en dat tevens dienst kan doen als vogeltelpost. Enkele wandel- en fietspaden door het gebied.

Spaarzame begrazing op de hellingen, laat de natuur haar gang gaan.

Binnen het al sterk geïndustrialiseerde Schijndel en Veghel en in mindere mate Sint Oedenrode is dit dan een rustgebied, een belangrijke stapsteen voor de natuur.

Onze jeugd kunnen we hier laten zien hoe natuur werkt, wat successie echt betekent, wat een EVZ nou eigenlijk is, wat biodiversiteit nou eigenlijk inhoudt.....

Colofon :

IVN Veghel,
Antoniusstraat 11
5469 EV Keldonk
Tel. 0413-210216
e-mail : IVNVeghel@gmail.com

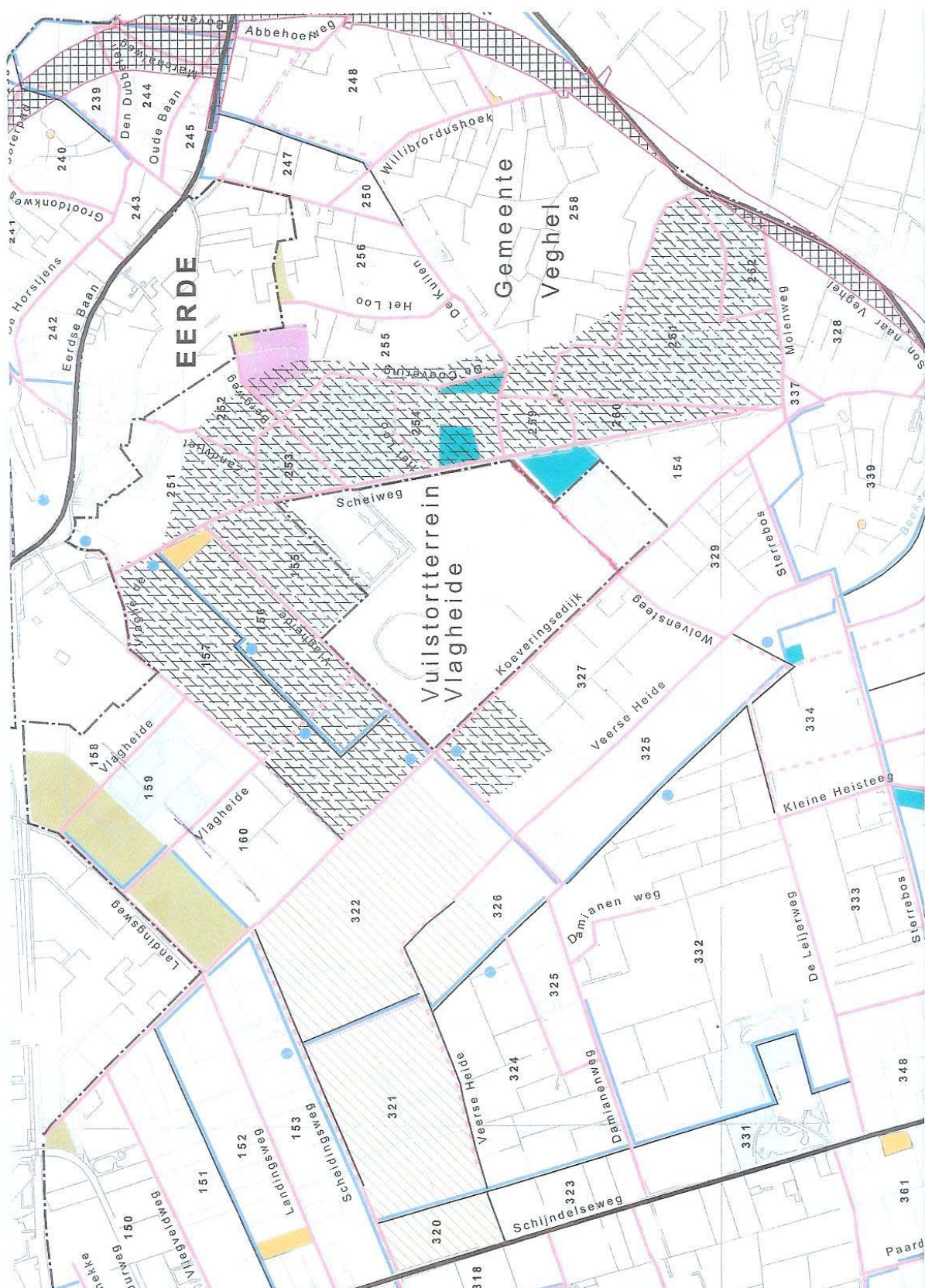
IVN Sint Oedenrode,
Lindendijk 32
5491 GB Sint-Oedenrode
Tel. 06 54268292
e-mail : ivnrooi@gmail.nl

Natuur- en Milieu Centrum Schijndel
Schubertstraat 18
5481 LZ Schijndel
Tel. 073 – 5479165
e-mail: wrumi@tiscali.nl

Auteurs : Karin Koppen
Wolter Brongers

BIJLAGE 1

Telpunt/soort	soort*	A = Hoek Bergweg/Vlagheide B = Eerdsebergen bij "stobben" C = bordjes Vlagheide D = MOP complex naast Vlagheide A+B+C+D E = Vlagheide Totaal A-B-C-D-E					
Aalscholver	ooo	1				1	1
Blauwe Reiger	oo					2	2
Boerenwaluw	oo x				4	4	10
Boomklever	o			2		2	2
Boomkruiper	o	2	1			3	8
Boompieper	o x				1	1	1
Bosrietzanger	o					1	1
Bosuil	o x			2		2	2
Buizerd	o		2			2	3
Ekster	o			1		1	6
Fazant	o	2	1		3	6	6
Fitis	o	3	2		1	6	4
Gaai	o	1	1		1	3	3
Geelgors	oo x					2	2
Gekraagde roodstaart	o x					1	1
Gele kwikstaart	ooo x					1	1
Gierzwaluw	ooo	1	2			3	38
Grasmus	o				6	6	2
Grauwe Vliegenvanger							
Groene Specht	o x					2	2
Groenling	ooo				1	1	12
Grote Bonte Specht	o	3				3	3
Havik	o x					1	1
Heggenmus	o					1	1
Houtduif	o		1	3		4	18
Huisemus	o x					16	16
Huiswaluw	oo x	12	7			19	6
Kauw	o	22			4	26	4
Kievit	o				1	1	3
Kleine Mantelmeeuw	ooo					2	2
Kleine plevier	o x					1	1
Kneu	o x					4	4
Koekoek	ooo x		1			1	1
Koolmees	o	1	3		3	7	6
Kwartel	o x					1	1
Matkopmees	o x					1	1
Meerkoet	o			1		1	1
Merel	o	2	4	2		8	9
Pimpelmees	o		2	1	1	4	4
Putter	o					4	4
Ransuil	o x					1	1
Ringmus	o					6	6
Roek	ooo	4				4	4
Roodborst	o	1	3		3	7	9
Roodborsttapuit	o x				4	4	8
Scholekster	o				2	2	5

Soepeend	o				5	5		5
Sperwer	o		1			1		1
Spreeuw	o			1	1	2	14	16
Staartmees	o		8			8	12	20
Steenuil	oo x						2	2
Tjiftjaf	o	1	1	2	1	5	8	13
Torenvalk	o				1	1	5	6
Tuinfluit	o						1	1
Veldleeuwerik	o x						1	1
Velduil	ooo xx						1	1
Vink	o	2	2	1		5	14	19
Wielewaal	o x	2				2		2
Wilde Eend	o	1			2	3	3	6
Winterkoning	o		1		1	2	8	10
Witte Kwikstaart	o						20	20
Zanglijster	o	1	2	1		4	3	7
Zilvermeeuw	ooo						1	1
Zwarte kraai	o	2	1	2	4	9	40	49
Zwarte specht	o x			1		1	1	2
Zwartkop	o		2	1		3	7	10
aantal		64	48	21	50	183	356	539

***soorten :**

o = broedvogel
oo = broedvogel in onmiddellijke omgeving
ooo = geen broedvogel
x = bedreigde soort
xx = bijzonder

1

2

3

[illegible]

		727	Leeuwentand, kleine	x		571	zachte-					1888	roze				
r		726	ruige			1075	Oostenrijkse kers		r	76	Selderij		d	1881	zacht		
x		725	vertakte			126	Oot			2390	Sering, gewone			1109	Vetmuur, donk-uit		
		349	Lelietje-van-dalen		r	883	Orchis, bos-		a	798	Sikkelklaver	x		1112	liggende		
		342	Lepelblad, deens		a	880	bijen-			1206	Silene, blaas-		r	1111	sierlijke		1126 kat-
r		2433	echt + engels		r	885	gevlekte		a	1202	kegel-		d	1110	zee-	x	1121 kraak-
		466	Lidrus		n	748	groenknol-		a	1204	nacht-		r	524	Vitkruid, dwerg-		1124 kruip-
a		630	Lidsteng		r	750	kever-, grote		r	1205	oor-	x		524	Vingergras, glad		1122 laurier-
		1685	Liedgras, klein		r	620	nacht-, weil-	x		649	Sint-Janskruid			408	haag	x	1116 schiet-
		1762	straat		a	1637	riet- + brede	x		1819	Slaapbol			405	Vingerhoedsk., gew.		450 Wilgenroosje
x		585	Liesgras		a	890	riet-		a	431	Slangenkruid	x		1378	Viooltje, akker-	x	451 harig
		110	Lievevrou.bedstro		r	884	vleskleurige		a	176	Slangenwortel			1387	bos-, bleekspong		350 Winde, akker-
		2286	Liguster, haag-	x	a	460	wespen-, bre- + dui-			1021	Sleedoorn		d	1386	bos-, donkerspong	x	188 haag-
		736	wilde		a	5490	wespen-, brede s.s.		r	1015	Sleutelbloem, guid.	x		1390	driekleurig		a 189 zee-
		2277	Linde, hollandse		r	461	wespen-, moeras-		a	1014	slanke			1381	duin-	x	73 Windhalm, grote
		1285	winter-			54	Ossentong, gewone		r	67	Slofhak			1380	honds-		2102 Wingerd, valse
		1286	zomer-			1871	overblijvende			1233	Slijkgas, engels		a	1384	maats		r 1033 Wintergroen, klein
		665	Lis, gele	x		2430	Paardenbloem		a	739	Slijkgroen		r	1389	melk-		r 1034 rond
		1318	Lisdodde, grote			1851	Paardenkast, witte	x		1259	Smeenkort, gew.		a	1385	moeras-		1679 Winterpostelein, ro.
		1317	kleine			465	Paardenstr., bastid -	x		398	Smele, bochtige		a	1382	ruig	x	338 witte
a		1032	Longkruid, gevlekt		a	469	reuzen-			397	ruwe		a	1388	zand-	x	631 Witbol, gestreepte
		1127	Loogkruid, stekend			47	Papegaaienkruid		r	1069	Snavelbies, bruine			1814	Vlas	x	632 gladde
		1524	zacht		d	808	Parelgas, Eenblo.		r	1068	witte	x		745	Vlasbekje		1281 Witte krodde
x		29	Look-zonder-look		a	752	Parelsaad, glad			2108	Sneeuwal, wollige		r	963	Vieugeltjesbl., gew		777 Wolfsklauw, moeras-
a		32	Look, bies-		r	921	Parnassia	x		2107	Sneeuwbes			962	lijgende		d 492 Wolfsmelk, cipres-
d		34	das-	x		922	Pastinaak			639	Sneeuwklolkje, gew			1133	Vlier, gewone		r 494 kleine
		35	kraai-	x		394	Peen			1821	Sneeuwroem grote			1884	peterselle-		1689 kruisbladige
r		31	moes-			1035	Peer			400	Sofiekruid			1134	trost-		498 tuin-
a		33	slangen-			1201	Pekbloem	x		1	Spaanse aak			353	Vlieszaad smal	x	780 Wolfspoot
		6566	Lork s.l.			782	Penninokruid		r	332	Spaanse ruiter			5032	Vlinderstrik		r 479 Wollegras, eenarig
		1899	Lupine, vaste		a	732	Peperkers			2236	Spar, fin-		a	1030	Vlooiengkruid, klein		r 71 Wondklaver
		801	Luzerne	x		977	Perzikkruid			1047	Speenkruid, gewoon			583	Vlotgras, getand	a	1063 Wouw
		802	bonte	x		1820	Phacelia	x		530	Sporkehout			586	stomp		119 Wijfjesvaren
x		1227	Liesterbes, wilde		d	939	Pilvaren		a	660	Springzaad, groot	x		1019	Vogelgras, gewone	a	1344 Uizerhard
		1377	Maagdenpalm, klein.		a	1137	Pimpinel, grote			661	klein	x		1020	amerikaanse		604 Zachte haver
r		144	Maanvaren, gelobde		r	544	kleine s. s.	x		1234	Spurrie, gewone			896	Vogelmelk, gewone		669 Zandblauwtje
x		135	Madeliefte			5449	moes-			1235	heide-			895	knikkende		443 Zandhaver
x		2101	Mahonie			205	Pinksterbloem	x		1342	Stalkaas	x		897	Vogelpootje, klein		410 Zandkool, grote
		46	Majer, kleine			2254	Populier, canada-		a	876	Stalkruid, kruipend	x		40	Vossenstaart, geknik		405 kleine
x		584	Mannagras			2302	Ortario-		r	1144	Sneembreek, knol-	x		38	rosse	x	89 Zandmuur, gewone
a		421	Mannetjesvaren	x		893	rattel-		a	113	Sneembreekvaren			38	gewone		2334 gewone+ tengere
a		1391	Mandak			5506	zwarte balsem-			497	Sneeraket, gewone	x		21	Vroege haver	x	81 Zandraket
x		319	Margriet, gewone			5312	zwarte + canada-		r	1141	Sneembreek	x		483	Vroegeling		a 1964 Zannichellia s.l.
a		894	Marglein, wilde			984	Postelein		a	2469	Stekelnoot, late			6016	Vrouwenmantel s.l.	d	486 Zeedistel blauwe
		828	Maskerbloem, gele		a	1114	Pijlkruid	x		419	Stekelvaren, brede			1010	Vijfvingerkruid		6458 Zeekraal s.l.
		369	Meidoorn, eenstijlige		a	90	Pijpbloem	x		426	smalle		r	1198	Walstro, blauw		1139 Zeepkruid
a		370	twestijlige	x		832	Pijpenstroetje			6097	Sterrenkroos s.l.		a	557	geel	a	634 Zeepstelen
		121	Melde, spies-	x		756	Raigras, engels	x		305	Stinkende gouwe			550	glad		172 Zeeraket
		2411	spies- gesteelde	x		755	italiaans	x		952	Straatgras		r	548	kruisblad-		1863 Zegekruid
a		122	strand-	x		1804	Raapzaad			371	Streepzaad, groot			549	liggend		262 Zegge berm-, gewo.
x		123	uitstaande			1827	Radisj	x		372	klein	x		2376	moeras-		267 blaas-
a		596	zout-, gewone	x		1211	Raket, gewone		r	373	moeras-			556	ruw		248 blauwe
		2324	Melkdistel, akker-			1208	hongarse			374	smal	a		380	Warkruid, groot	r	247 bleke
x		1224	gekroesde			1213	maas-	x	a	186	Struikhei			382	hop-	r	236 blonde
x		1225	gewone			1212	oosterse	x		17	Sruisgras, gewoon		r	375	klein	a	264 bos-
a		1226	moeras-			1210	spies-			17	hoog		r	346	Wateraardbei	x	254 cyper-, hoge
		1229	Mellegge		r	638	Raponzel, zwartbl.			1544	moeras-		r	439	Watersnede, ambloe.		238 draad
a		581	Melkkruid			1066	Ratelaar, grote			1545	zand-			437	gewone	d	266 drienvrijge
d		92	Mierikswortel		r	1067	kleine			2232	Sruisvaren	a		435	naad-		2213 dwerg + geelgroene
a		824	Mispel	x		1917	Reigersbek			1199	Tandjesgras			440	slanke		225 elzen-
x		320	Moederkruid		r	481	kleverige			141	Tandzaad, knikkend			436	veeltstengelige		246 hazen-
a		1184	Moerasandjivie			1062	Reseda, wilde			142	smal	r		821	Waterdriehal	d	231 kwelder-
		1076	Moeraskers	x		66	Reukgras, gewoon			144	veerdelig			1216	Waterpeppe, grote	x	212 moeras-
a		78	Moerasscherm, gro.		a	1862	Reuzenbalsemien	x		143	zwart			1215	kleine	r	214 noordse
r		77	ondergedoken			302	Ribzaad, knol-	x		1268	Tasjeskruid, klein		a	967	Watergentiaan		259 oever-
a		526	Moerasspirea		r	360	Riempijs			1267	Taxus			274	Watergras	x	251 pil-
		427	Moerasvaren	x		933	Riet	x		873	Tunisbloem, grote	x		1074	Waterkers, gele		249 pluim-
r		429	Moerasweegbr., stij.			930	Rietgras			2004	duin-			859	slanke	r	221 ronde
		1954	Morgenst., gel. + oos			576	Robertskruid	x		5457	middelste		a	860	witte	x	235 ruige
		2418	gele s. s.			2442	klein	x		2412	zand-		a	866	Waterlelie, witte		211 scherpe
d		5190	bleke			1877	Robinia	x		932	Timoteegrass s. s.		a	641	Waternavel, gewone		260 snavel-
		1293	paarse			2105	Rododendr., pontis			1833	Toomaat		a	2490	grote		228 ster-
		1763	Mosterd, grijze	x		761	Rolklaver, gewone		a	934	Tonvaren			972	Waterpeper		237 silve
		152	zwarte	x		763	moeras-		a	1339	Toorts melige		r	441	Waterpest, brede		225 tweestijlige
a		1338	Mottenkruid			2405	rechte		a	1340	zwarte			442	smalle	r	255 vlp.
		621	Muizenoor			762	smalle		r	1315	Torenkruid			925	Waterpostelein	r	218 voorjaars-
		848	Muizenstaart		a	1080	Roos-, bos-			866	Torkruid, Pijp-		a	1135	Waterpunge		268 vos-
a		814	Munt, akker-			1643	honds-			868	water-		a	1041	Wateranankel, fijne		245 vos-valse
		815	herts-			1085	rimpel-		r	870	zilt		a	1055	grote		258 ije
		820	krans-		r	1644	vilt-			1008	Tormentil		r	1050	klimpop-	x	215 zand-
x		813	water-			206	Rozetsteenkers		r	1180	Tripmadam			1046	stijve	a	232 zeeegroene
r		818	witte		r	1953	Ruit, kleine		r	1283	Tijm, grote		d	1044	zille		224 zille
		1772	wollige		a	1275	poel-		r	1284	kleine			326	Waterscheering		219 zomp-
a		10	Muskuskruid			797	Rupsklaver, gevlekte			1333	Valeriaan, echte		a	638	Waterviolier		244 zwarte
d		1253	Muur, bos		r	681	Rus, draad-		r	1332	kleine			765	Waterweegbr., drjv	a	24 Zenegroen, kruip.
x		1248	gras-	x		675	greppel-		r	93	Valkkruid	x		28	grote	x	11 Zevenblad
		1249	grote			671	greppel-, zille	x		966	Varkensgras, gew.		a	27	slanke	a	1295 Zevenster
		1247	moeras-			2343	knol-			359	Varkenskers, grove		a	28	smalle	x	20 Zilverhaver
x		1250	vogel, duin-		a	674	noordse			358	kleine		a	666	Wede		x 1006 Zilvereschon
		847	water-	x		689	padden-			851	Vederkruid, aar-		d	781	Wederik, bos-	x	1859 Zonnebloem
		1254	zeegroene			680	pit-			852	krans-	x	a	784	grote	r	417 Zonnedauw, kleine
		1728	Muurbl. mosterd		n	1929	rechte		r	852	leer			1867	punt-		1311 Zoutgras, moeras-
		1175	Muurpeper	x		690	tengere		r	913	Veenbes, kleine			945	Weegbree, getande		1310 schorren-
		839	Muursla			687	trek-		r	1153	Veenbies	x		947	grote		a 117 Zulte
a		112	Muurvaren		a	670	veld-		a	476	Veenpluis	x		944	hertshoorn-		1095 Zuring, berm-
		1195	Naalddaar, geelrode			685	zee-		r	626	Veenreukgras		r	949	ruige		a 1103 bloed-
		1197	groene	x		684	zeegroene	x		967	Veenwortel	x		946	smalle		1106 geoorde
		1196	krans-			683	zille	x		766	Veldbies, gewone		r	948	zee-		1100 goud-
x		1738	Nachtschade, bekl.	x		673	zomo-		d	771	grote			1064	Wegedoorn		1097